

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Kancelária predsedu

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Zatepľovanie bytových domov je vhodnou formou využitia verejných prostriedkov

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) uskutočnil kontrolu zameranú na plnenie jedného z cieľov štátnej bytovej politiky, a to znížiť spotrebu energie pri bývaní formou zateplenia bytových domov. Na kontrolovanej vzorke 31 bytových domov bola preukázaná ročná úspora spotreby energie na vykurovanie v porovnaní s obdobím pred zateplením, čo poukazuje na efektívne, účinné a hospodárne využitie verejných prostriedkov. V jednom prípade kontrolóri zistili neoprávnené čerpanie úveru v sume necelých 5-tisíc eur.

Kontrolóri preverovali systém poskytovania podpory formou dlhodobých úverov na zatepľovanie bytových domov, fungovanie riadiacich a kontrolných systémov, ako aj transparentnosť poskytovania podpory vybraným žiadateľom. Kontrolovaným obdobím boli roky 2014 a 2015. V roku 2014 bola na obnovu bytových budov s cieľom zateplenia poskytnutá suma úverov vo výške skoro 110,5 mil. eur, čo predstavuje takmer dve tretiny z celkového objemu priznaných úverov. Podporených bolo 513 projektov, obnovených 24 618 bytových jednotiek. V roku 2015 bolo poskytnutých takmer 198,3 mil. eur, čo sú viac ako tri štvrtiny z celkového objemu priznaných úverov. Uvedenou sumou bolo podporených 857 projektov a obnovených 40 537 bytových jednotiek.

Zistenia a odporúčania NKÚ SR

NKÚ SR preveril 31 projektov v celkovej sume 5,26 mil. eur. Podmienkou pre získanie prostriedkov zo štátneho rozpočtu bolo znížiť spotrebu tepla na vykurovanie o 35 % (15 projektov), v prípade poskytnutia zdrojov z iniciatívy JESSICA – z prostriedkov EÚ (16 projektov) bola cieľom úspora 20 %. Cieľovú hranicu 35 % z 15 projektov dosiahlo 6 žiadateľov (najvyššia úspora 49 %, najnižšia 22 %, priemer 33 %). Pri iniciatíve JESSICA cieľ dosiahlo 15 projektov (najvyššia úspora 58 %, najnižšia 1,23 %, priemer 37 %). Kontrola preukázala, že využitie verejných prostriedkov na riešenie znižovania energetickej náročnosti bytových domov na Slovensku je vhodnou formou intervencie verejných zdrojov. Nedosiahnutie cieľov projektu malo vo väčšine prípadov objektívne príčiny, napr. výmena okien už pred zateplením, problémy v dodávateľských vzťahoch či kvalita meračov. Na druhej strane kontrola zistila, že príčinou bol aj prílišný optimizmus, keď projektované úspory boli stanovené nad reálne možnosti.

Kontrolóri v rámci kontroly odhalili rezervy v účinnosti vnútorného kontrolného systému. V dôsledku nedostatočnej predbežnej a následnej finančnej kontroly zistili neoprávnené čerpanie verejných prostriedkov v sume len 4 749 eur. V šiestich prípadoch dodatky k zmluvám o úvere neboli zverejnené v centrálnom registri zmlúv. Tieto nedostatky boli odstránené ešte počas kontroly. Ďalej bolo zistené, že nie vždy boli dodržané články zmluvy o úvere, týkajúce sa dodržania lehôt na doručovanie písomností a stavebný dozor nebol schválený nadpolovičnou väčšinou všetkých vlastníkov bytov. Nedostatky však nemali vplyv na konečný efekt realizovaných projektov.

ŠFRB v priebehu roka 2014 sprevádzkoval elektronický systém podávania žiadostí, čím prispel k vytvoreniu predpokladov pre transparentný výber žiadateľov podpory. Do konca roka 2013 finančné operácie súvisiace s poskytovaním a splácaním úverov vykonávali dve komerčné banky, od začiatku roka 2014 bola bankovými službami tohto typu poverená Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., so 100-percentnou majetkovou účasťou štátu. Touto zmenou sa výdavky fondu za bankové služby znížili o viac ako 475-tisíc eur za rok 2014

a v roku 2015 o vyše 166-tisíc oproti predošlému roku. NKÚ SR považuje tento krok manažmentu fondu za veľmi efektívny, ktorý výrazným spôsobom znížil náklady na obsluhu úverov.

Pre odstránenie vzniknutých nedostatkov najvyššia kontrolná inštitúcia ŠFRB odporúča pri každej finančnej operácii dôsledne vykonávať základnú finančnú kontrolu, a takisto finančnú kontrolu na mieste, a tak postupovať v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite. Štátnemu fondu zo zistených nedostatkov zároveň vyplynula povinnosť zverejňovať zmluvy v centrálnom registri zmlúv. Žiadateľom o úvery kontrolóri odporučili aktualizovať zmluvu o výkone správy, uzatvorenú s vlastníkmi bytov a nebytových priestorov.

